

Démocratiser la culture! Une histoire comparée des politiques culturelles

Published by [Interacció](#) [1] on 09/05/2013 - 10:43 | Last modification: 05/02/2026 - 14:00

L'últim número de la revista digital «Territoires contemporains» titulat «Démocratiser la culture! Une histoire comparée des politiques culturelles» recull set articles on s'hi analitza l'evolució de les polítiques culturals de França, Bèlgica, Itàlia, Irlanda, Gran Bretanya, Estats Units i Bulgària durant la segona meitat del segle XX. Sota la direcció de Laurent Martin i Philippe Poirrier, l'objectiu és fer un seguiment cronològic i comparatiu dels eixos i tendències que han marcat l'acció cultural d'aquest països. L'objectiu és analitzar, en cada cas, com s'han desenvolupat els processos de democratització i institucionalització de la cultura, i la posada en marxa dels ministeris de cultura. També es contempla el paper d'altres agents cultural no públics i, en alguns països com França, el dels intel·lectuals. També es presta atenció a la funció de les polítiques d'educació i els mitjans de comunicació en la democratització, construcció i transmissió de cultural.

Segons, Philippe Poirrier, les principals tendències que es detecten són les següents:

- Els partits d'esquerra (socialistes belgues o laboristes britànics) han tractat d'afavorir l'accés a la cultura al major nombre possible de ciutadans, sobretot entre les classes populars.
- A l'Europa continental, especialment a França, la democratització de la cultura és una qüestió política, no així en el món anglosaxó.
- A Itàlia, la feblesa de la política cultural provoca una apropiació tardana de la democratització cultural. S'incorpora a partir dels anys 70 però des d'una perspectiva de participació a la vida cultural.
- A partir de 1968, en un context de descentralització de les polítiques culturals, en tots els països es debilita el principi de la democratització cultural i pren força el concepte de democràcia cultural, considerat menys elitista i més sensible a la realitat sociocultural de la societat.
- En el món anglosaxó (Gran Bretanya i Estats Units) el paper de la cultura en la construcció de les identitats nacionals és més tènue.
- Als Estats Units les polítiques culturals miren d'afavorir les iniciatives de la societat civil més que proporcionar serveis o suports culturals de manera directa. En aquest context, els debats sobre l'accés a les pràctiques culturals es plantegen des d'un punt de vista tècnic i no polític. Tot i això, la majoria de les institucions culturals, sovint privades, i les universitats, integren l'accés a les pràctiques culturals dins la seva missió educativa.
- Irlanda segueix aquest model però amb la diferència que estableix una forta relació entre la seva política cultural i la reivindicació de la seva identitat nacional.
- La Bulgària post-comunista presenta un cas particular de transició democràtica. Després de la caiguda del comunisme el 1989, adopta un model liberal en perspectiva a la seva entrada a la Unió Europea.
- En tot els casos - des dels anys dels anys 1980 en Gran Bretanya, i a partir dels 90 a altres llocs – i tant a escala estatal com local, sobretot a les ciutats, s'imposa una instrumentalització econòmica de la cultura. La qüestió de l'accés a les pràctiques culturals es contempla des d'altres enfocaments més econòmicistes. S'imposen models propis de la gestió i el màrqueting. Prolifereixen les societats

multiculturals i pren força el concepte de diversitat cultural. Retorna la qüestió de l'educació artística i cultural i es planteja de nou la emancipació a través de la cultura. La revolució digital planteja noves exclusions i fractures socials.

El número clou amb un article d'Anne-Marie Autissier sobre l'acció i les prioritats de les grans institucions internacionals i europees (Unesco, Consell d'Europa, CEE i després la Unió europea) en matèria de política cultural durant aquest període. Afirmar també que, de cara al futur, el model francès articulat al voltant de la democratització cultural, molt present durant els anys 60 i 70, perd força i s'esvaeix. S'imposa el concepte anglosaxó d'accés, amb un enfocament més tècnic que polític.

Sommaire

[Introduction - \[2\]](#) [Une histoire comparée de la démocratisation de la culture \[2\]](#) - Philippe Poirrier

- [La démocratisation de la culture en France : une ambition obsolète ? \[3\]](#) - Laurent Martin (Sciences Po Paris)
- [Controverses à propos de la démocratisation de la culture en Belgique francophone depuis les années 60 \[4\]](#) - Jean-Louis Genard (Université Libre de Bruxelles)
- [La démocratisation de la culture en Italie \[5\]](#) - Carla Bodo (Rome : Associazione per l'Economia della Cultura)
- [Démocratiser la culture en Irlande : une politique pragmatique \[6\]](#) - Alexandra Slaby (Université de Caen)
- [Les politiques de démocratisation culturelle en Grande-Bretagne de 1940 à nos jours : légitimation ou instrumentalisation ? \[7\]](#) - Cécile Doustaly (Université de Cergy-Pontoise)
- [Démocratiser la culture. Le cas des États-Unis d'Amérique. Un contexte en évolution \[8\]](#) - Jean-Michel Tobelem (Option Culture)
- [Démocratiser les pratiques culturelles : l'exemple bulgare. Les enjeux de la transition démocratique. 1989-2012 \[9\]](#) - Svetla Moussakova (Université de Paris III Sorbonne-Nouvelle)
- Postface : [Quels contenus pour la démocratisation culturelle dans l'Europe du XXIe siècle ? \[10\]](#) - Anne-Marie Autissier (Université de Paris VIII)

Fes-nos arribar els teus comentaris. [REGISTRAT](#) [11]

Tags: participació

Tags: democratització

Tags: història

- [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2013/05/09/democratiser-la-culture>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/P_Poirrier.html

[3] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/Laurent_Martin.html

[4] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/JL_Genard.html

[5] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/Carla_Bodo.html

[6] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/A_Slaby.html

[7] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/C_Doustaly.html

[8] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/JM_Tobelem.html

[9] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/S_Moussakova.html

[10] http://tristan.u-bourgogne.fr/CGC/publications/Democratiser_culture/AM_Autissier.html

[11] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[12] <https://interaccio.diba.cat/node/3805>